

Хворостянкіна [Електронний ресурс]. – Режим доступу :
<http://www.scourt.gov.ua/clients/vs.nsf>

A. Horodovenko

**THE PROBLEMS OF IMPLEMENTATION OF EUROPEAN STANDARDS OF
THE COURT
TO THE NATIONAL LEGAL SYSTEM OF UKRAINE**

In the opinion of the author of the article, analyzing the problems of implementation of the European standards of the judiciary in the national legal system of Ukraine, it should be noted that the Constitution of Ukraine proclaims Ukraine a rule of law in which the rights and freedoms of man and their guarantees determine the content and direction of the state. The approval and guarantee of human rights and freedoms is the main responsibility of the state. In Ukraine, the rule of law is recognized and in force.

Key words: court, judicial system, justice, reform, constitutional modernization.

Стаття надійшла до редакції 15.11.2018 р.

УДК 342. 951

С. Г. Кузьменко

**ПРОБЛЕМА РЕАЛЬНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ТА КООРДИНАЦІЇ ДІЙ
ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ ВСІХ РІВНІВ З МІГРАЦІЙНОЮ
СЛУЖБОЮ УКРАЇНИ ЩОДО ПРОТИДІЇ НЕЛЕГАЛЬНІЙ
МІГРАЦІЇ**

У статті проаналізована проблема взаємодії та координації правоохоронних органів всіх рівнів з міграційною службою України щодо протидії нелегальній міграції. Розглянуто зміст та наслідки нелегальної міграції. Виділені проблеми нелегальної міграції серед інших правопорушень. Визначено, що реальна взаємодія відбувається в напрямку розробки та здійснення узгоджених заходів щодо запобігання, виявлення і розкриття порушень чинного законодавства з міграційних, митних і прикордонних питань, протидії організованій нелегальній міграції, контрабандного і незаконного переміщення через кордон товарів та інших предметів.

Ключові слова: координація, правоохоронні органи, міграційна служба України, протидія, нелегальна міграція, міграційна політика, контрабанда, кордон.

Постановка проблеми. Сьогодні, у зв'язку з несприятливими економічними, соціальними умовами, проведенням на сході країни антитерористичної операції, за кордон масово виїжджає кваліфікований персонал. Для висококваліфікованих громадян України можливість працевлаштування за кордоном, є шансом отримання більш широких можливостей професійної самореалізації та більш високого рівню матеріального забезпечення. Такі масштаби міграції українських громадян призводять до великих втрат робочої сили, що створить в майбутньому серйозні негативні наслідки для економіки України. Після проголошення «безвізу» Україна вже втратила понад 3 млн. мігрантів-заробітчан. Необхідно враховувати, що якась частка цих трудових мігрантів, з тих чи інших причин, так і не повертається на Україну [1, с.14]. Тобто, нагально постає проблема взаємодії та координації правоохоронних органів всіх рівнів (в тому числі і стран ЄС) з міграційною службою України щодо протидії нелегальній міграції.

Вказаній проблемі присвячена низка наукових робіт, які містять в собі важливі результати наукових досліджень щодо складових міграційних процесів, зокрема, змісту, наслідків нелегальної міграції, а також законодавчого вирішення, пов'язаних з нею проблем. Це праці С. Алексєєва, М. Гуренка, С. Гусарева, Р. Калюжного, Я. Коваліва, А. Колодія, В. Копейчикова, В. Курила, М. Орзіха, В. Погорілка, П. Рабіновича, О. Скакун та ін.

Виклад основного матеріалу. Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 року № 482-р схвалено стратегію державної міграційної політики України на період до 2025 року. Стратегія державної міграційної політики, яка є рамковим документом для рішень та заходів у цій галузі на найближчі вісім років. Новий документ було розроблено на заміну Концепції державної міграційної політики України від 2011 року, яка потребувала оновлення через новітні глобальні та локальні зміни, серед яких безпрецедентна вимушена міграція з Близького Сходу, наближення України до Європейського Союзу та запровадження безвізового режиму між Україною та більшістю держав-членів ЄС, а також масштабне внутрішнє переміщення в країні, із близько 1,6 млн. людей офіційно зареєстрованими як внутрішньо переміщені особи.

На запит Уряду України та за підтримки Європейського Союзу, Міжнародна організація з міграції сприяла розробці Стратегії державної міграційної політики України, в основному шляхом допомоги з адаптацією найкращих міжнародних практик до українського контексту. За сприяння Міжнародної організації з міграції (далі – МОМ), при розробці Стратегії державної міграційної політики України були прийняті до уваги новітні стратегії міграції семи країн ЄС та Східного партнерства – Болгарії, Грузії, Фінляндії, Угорщини, Молдови, Польщі та Словаччини.

Стратегія пропонує нові елементи міграційної політики на користь громадян, українців за кордоном та іноземців в Україні. Зокрема, йдеться про програми реінтеграції українських мігрантів, що повертаються, заходи з популяризації репатріації та співпрацю з українською діаспорою у світі, яка за оцінками становить до 20 мільйонів осіб. У тому що стосується потреб та прав іноземців, Стратегія передбачає, зокрема, сприяння врегульованій міграції в Україну, залучення висококваліфікованих іноземних фахівців та регуляризацію нерегульованих мігрантів, які мають сім'ї або роботу в Україні.

У документі також наголошується на необхідності подальшого розвитку інформаційно-комунікаційних систем управління міграцією, які сприятимуть належній ідентифікації осіб та безпеці документів, спрощенню процесу надання адміністративних послуг та забезпечать ефективний обмін інформацією з Інтерполом та європейськими базами даних справжніх та підроблених документів (PRADO та FADO) [2].

З нелегальною міграцією ведуть боротьбу такі центральні органи виконавчої влади як: Міністерство внутрішніх справ України, Державна прикордонна служба України (ДПС), Прикордонні війська України. Перелічені органи в основному, намагаються погоджувати свої дії щодо регулювання міграційного процесу в цілому і протидії нелегальній міграції, зокрема. Міністерствами та відомствами спільно розробляються і приймаються нормативні акти України в сфері регулювання міграційних процесів.

Реальна взаємодія відбувається в напрямку розробки та здійснення узгоджених заходів щодо запобігання, виявлення і розкриття порушень чинного законодавства з міграційних, митних і прикордонних питань, протидії організованим нелегальній міграції, контрабандного і незаконного переміщення через кордон товарів та інших предметів.

Важливими спільними нормативними актами Міністерства внутрішніх справ України та інших центральних органів виконавчої влади України можна назвати:

- наказ Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України № 353/271/150 від 23.04.2012 р. «Про затвердження Інструкції про примусове повернення і примусове видворення з України іноземців та осіб без громадянства» [3]. Згаданий документ прийнято з метою врегулювання порядку передачі затриманих органами Державної прикордонної служби України та органами внутрішніх справ України іноземців та осіб без громадянства, які порушили вимоги законодавства України про державний кордон, правовий статус іноземців та осіб без громадянства;

- наказ від 09.01.1997 р. № 3/1/2/5/2/2 «Про затвердження Інструкції про порядок використання правоохоронними органами можливостей НЦБ Інтерполу в Україні у попередженні, розкритті та розслідуванні злочинів» [4].

Міністерству внутрішніх справ України, Генеральній прокуратурі України, Службі безпеки України, державній митній службі, державній податковій адміністрації України дозволяється використовувати можливості НЦБ Інтерполу в Україні щодо боротьби з нелегальною міграцією. Даний наказ значно підвищив продуктивність роботи з адміністративно-правової протидії нелегальній міграції.

Ще одним кроком, покликаним посилити взаємодію правоохоронних органів і органів міграційних служб щодо адміністративно-правової протидії нелегальній міграції було створення такого підрозділу у системі підрозділів міліції міграційного контролю, як Управління міліції міграційного контролю, який відповідно до «Положення про Управління міліції міграційного контролю Міністерства внутрішніх справ», затвердженого наказом Міністерства внутрішніх справ України № 142 від 20 лютого 2012 року підпорядковується Державній міграційній службі України, підзвітний та підконтрольний Міністрові внутрішніх справ України. До основних завдань Управління віднесено забезпечення виконання покладених на Державну міграційну службу України завдань щодо реалізації державної політики у сфері протидії нелегальній міграції, а також притягнення до адміністративної відповідальності за порушення законодавства у сфері реєстрації фізичних осіб, видачі документів, що посвідчують особу та підтверджують громадянство.

В організації та координації роботи в напрямку нелегальної міграції здійснюється обмін інформацією між контактними підрозділами:

- Міністерства внутрішніх справ України – Департамент боротьби зі злочинами, пов'язаними з торгівлею людьми;
- Міністерства соціальної політики України – Державний центр зайнятості;
- Державної прикордонної служби України – Департамент аналізу та оцінки інформації та Департамент оперативної діяльності;
- Міністерства закордонних справ України – візовий відділ Управління консульського обслуговування Департаменту консульської служби;
- Міністерства освіти і науки України – Управління міжнародного співробітництва та європейської інтеграції;
- Служби безпеки України – Головне управління «К» Служби безпеки України;
- Служби зовнішньої розвідки України – Департамент протидії зовнішнім загрозам національній безпеці держави;
- Державної міграційної служби України – відділ протидії нелегальній міграції Департаменту у справах іноземців та осіб без громадянства [5].

Щодо відношення Служби безпеки України до регулювання міграційними процесами, то слід розібрати, що входить до кола її діяльності, а це, зокрема нелегальна

міграція та транспортування людей через кордон, також зв'язки останньої з транспортуванням наркотиків і зброї.

Посадові особи Служби безпеки України та прикордонних військ України при в'їзді іноземця на територію України наділенні повноваженнями на перевірку паспортного документу, виданий уповноваженим органом іншої держави або статутною організацією ООН та дає право виїзду за кордон і визнаний Україною. Спільно з Міністерством закордонних справ України та органами внутрішніх справ України СБУ контролює дотримання іноземцями правил перетинання кордону, приймає рішення про заборону в'їзду іноземців на територію України, а також про продовження терміну заборони в'їзду [6, с.229].

До протидії нелегальній міграції, виконуючи свої специфічні обов'язки та використовуючи зв'язки, залучена митна служба України.

Не варто також залишати поза увагою Міністерство закордонних справ України та перш за все, його Консульське управління, оскільки воно безпосередньо здійснює регулювання міграційних процесів. Міжнародна узгодженість дій та зусиль по боротьбі з нелегальною міграцією є необхідною умовою успіху, оскільки дана проблема має принаймні двосторонній характер.

Консульські установи міністерства закордонних справ України займаються розвитком міжнародного співробітництва, безпосередньо видачею віз, документуванням, наданням консультацій як іноземцям, які прибувають в Україну, так і українським громадянам, що вибувають за її межі, певна частина яких виявляється в зарубіжних країнах, як результат контрабанди людьми.

Переважна частина з наведених центральних органів виконавчої влади мають на місцях свої підрозділи, де як раз і відбувається основна робота з протидії нелегальній міграції. Вона здійснюється в тісній взаємодії з місцевими органами влади, правоохоронними органами всіх рівнів і органами місцевого самоврядування. Така співпраця має особливо важливе на даний момент значення, оскільки можливість фінансування відповідних заходів з державного бюджету досить обмежена, підтримка з боку місцевих бюджетів є необхідною.

Поруч з тим можна зауважити, що практика проведення комплексних оперативно-розшукових заходів по виявленню організованих злочинних угруповань, членами або засновниками яких є іноземці, ліквідації каналів нелегальної міграції, виявлення та притягнення до відповідальності їх організаторів та осіб, причетних до переміщення нелегалів через територію України, дозволяє зробити висновок про неспроможність оперативних служб в повній мірі здійснювати цю роботу.

Найважливішими причинами такого становища є:

- низький рівень обміну інформацією між оперативними підрозділами органів внутрішніх справ, Служби безпеки України та прикордонних військ;
- відсутність чіткої взаємодії між органами внутрішніх справ, Служби безпеки України, Адміністрацією Державної прикордонної служби України;
- недосконалий механізм взаємодії Міністерства внутрішніх справ України з відповідними правоохоронними органами прилеглих держав. Особливо гостро ця проблема стоїть в прикордонних зонах. Це, насамперед, пов'язане з тим, що особи, які скоюють злочини на нашій території, можуть швидко уникнути покарання переховуючись в суміжних країнах, мають налагоджені міждержавні злочинні зв'язки, а також напрацьовані шляхи збуту, перевезення та придбання викрадених речей і цінностей, предметів і речовин, що виключені з законного обігу;

- відсутність науково обґрунтованих рекомендацій діяльності оперативних підрозділів по виявленню і ліквідації каналів нелегальної імміграції, осіб, причетних до переміщення нелегалів через територію України.

Кілька років в урядових колах точилася дискусія про створення Єдиної міграційної служби України, яка здійснювала б комплексне регулювання міграційними процесами. Доцільність її створення не викликало сумнівів у вищого керівництва держави. Однак рішення цього питання постійно гальмувалося такими моментами, як: фінансові проблеми, відсутність відповідної законодавчої бази і єдності підходів до вирішення цього важливого питання [6, с.210]. Проте, створення даної служби на сьогодні не вирішило всіх проблем.

Був також інший погляд на вирішення даної проблеми. Суть її полягає в тому, що оскільки ця діяльність вимагає застосування досить різних функцій, зосередити всю роботу по боротьбі з нелегальною міграцією в одних руках все одно не вдасться. Відтак, головне завдання полягає не в об'єднанні цих функцій, а в розвитку правових, матеріально-технічних і кадрових можливостей відомств, які вже займаються різними аспектами даної проблеми. А також, безумовно, в чіткій, злагодженій координації їх зусиль.

Узагальнюючи вищевикладене, можна зробити *висновок*.

На даний час в нашій державі не вирішена проблема взаємодії та координації правоохоронних органів всіх рівнів з міграційною службою України щодо протидії нелегальній міграції, хоча і ведеться певна робота, спрямована на вдосконалення цієї взаємодії.

Цьому сприяє наявність значного обсягу нормативних актів, в основному, підзаконних, що регулюють процедури надання дозволів на в'їзд і виїзд на (з) території України громадян України, іноземців, біженців, працевлаштування, контроль за правилами в'їзду, виїзду і транзитного проїзду через територію нашої держави. Тобто виникає загальна необхідність акумулювання та кодифікації цих нормативних актів через зведення їх в єдиний акт – Міграційний кодекс України (*P.S.* До речі, Проект Концепції якого розроблено ДМС з метою виконання пунктів 17, 18 Плану заходів щодо реалізації Концепції здійснення першочергових заходів з реформування Державної міграційної служби на 2107 рік, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08.02.2017 № 83-р, та Стратегії державної міграційної політики України на період до 2025 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України № 482 [7]).

Список використаної літератури

1. Права людини і їхній захист згідно норм міжнародного права : брошура для поліції / підгот. Р. Крошоу. Рада Європи, грудень 2000. Львів: Кальварія, 2002. – 15 с.
2. Стратегія державної міграційної політики. Агентство ООН з питань міграції <http://www.iom.org.ua/ua/ukrayina-pryunyala-novu-strategiyu-derzhavnoyi-migraciynoyi-polityky-rozroblenu-za-pidtrymky-mom>
3. Інструкція про примусове повернення і примусове видворення з України іноземців та осіб без громадянства: затв. наказом Адміністрації ДПСУ, МВС України, СБУ від 23.04.2012 № 353/271/150. Офіційний вісник України. – 2012. – № 42. – Ст. 96.
4. Інструкція про порядок використання правоохоронними органами можливостей НЦБ Інтерполу в Україні у попередженні, розкритті та розслідуванні злочинів : затв. наказом МВС України, ГПУ, СБУ, Держкомкордону України, ДМСУ, Держ. податк. адміністрації України від 09.01.1997 р. № 3/1/2/5/2/2. Офіційний вісник України. – 1997 р. – № 9. – Ст. 77.

5. Методика аналізу ризиків з метою протидії нелегальній міграції: затв. наказом МВС, МЗС, Мін. соц. політики, МОН, Служби зовн. Розвідки, СБУ від 29.04.2015 № 494/132/467/497/141/281. Офіційний вісник України. – 2015. – № 40. – Ст. 352.

6. Олефір В.І. Державна міграційна політика України (організаційно-правовий аспект): дис. докт. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2005. – 497 с.

7. Проект Концепції Міграційного кодексу України <https://dmsu.gov.ua/diyalnist/konsultacij-z-gromadskistyuu/gromadske-obgovorennnya/proekt-konczepczij-proektu-migracijnogo-kodeksu-ukrajni.html>

S. G. Kuzmenko

**PROBLEM OF REAL INTERACTION AND COORDINATION OF ACTION
LAW-ENFORCEMENT BODIES OF ALL MIGRATION LEVELS THE SERVICE OF
UKRAINE AS AN ILLICIAL COUNTER
MIGRATION**

The article analyzes the problem of interaction and coordination of law enforcement agencies of all levels with the Migration Service of Ukraine in countering non-Russian migration. Considered the consequences of non-global migration. Dedicated to the problems of the non-universal migration of other sources of pollution, it is determined that the relative importance of the release of the product in the direction of transit and the implementation of the harmonization of the procedures for the production of wines, detection and investigation of violations of the current legislation on migration, customs and customs regulations, the prohibition of illegal immigration, smuggling and non-violent. The supply of cherry corrugated tubes and other injectors.

In addition, it has been proved that the organization and coordination of work in the direction of non-migratory migration is the exchange of information between the contact units. There is also a different view on solving this problem. Its essence lies in the fact that since this activity requires the use of quite different functions, to concentrate all work on combating non-Russian migration in one hand will not succeed at all. Therefore, the main task is not to combine these functions, but in the development of legal, material and existential and human resources of agencies that are involved in various assays of this problem. And, of course, in a clear, coordinated coordination of efforts.

Key words: *coordination, law enforcement agencies, migration service of Ukraine, counteraction, non-migration, migration policy, smuggling, border.*

Стаття надійшла до редакції 02.11.2018 р.

УДК 343.9

М. Л. Шелухін

**КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗЛОЧИННОСТІ У СФЕРІ
ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ПОНЯТТЯ ТА ЕЛЕМЕНТИ**

У статті проаналізовано внутрішнє наповнення понять кримінологічна та криміналістична характеристика з точки зору предмету, об'єктів дослідження, закономірностей та практичних цілей наук кримінологія і криміналістика. Надано авторське поняття «кримінологічна характеристика». Зроблено висновок, що елементи кримінологічної характеристики злочинності у сфері економічної діяльності залежать від цілей розробки характеристики, тобто від спрямованості її практичного застосування.